

Langs bergen en enken

Dagtocht voor fietsers (25 km)

Startpunt

- Zwembad Twenhaarsveld (met parkeer-gelegenheid), Landuwerweg 19, Holten (naast Landal-vakantiepark Twenhaarsveld).

Type fietstocht

- De fietstocht voert je langs tal van plekken tussen Holten en Rijssen die uit het oogpunt van historie en natuur de moeite waard zijn.
- Je fietst via de Lokerenk, de Zuurberg, de Beuseberg, de Holterberg en de Holterenk: eeuwenoude namen voor verhogingen in het landschap.
- Sommige delen van het traject zijn een beetje 'ruig', maar met de fiets toch goed te doen.
- Bepaal zelf welke mogelijkheden je onderweg benut.

Fietsroute

- Het eerste deel van de fietsroute loopt langs het Wereldtijdpad (wandelpad langs de tijdlijn tussen Rijssen en Holten). Volg steeds de jaarpaaltjes met informatiekubus, te beginnen bij jaarpaaltje 851.
- Na jaarpaal 1307 stap je over op het Fietsnetwerk Twente.

1. Start: Zwembad Twenhaarsveld, Landuwerweg 19, Holten

Het is ook het startpunt van een van de rondwandelingen langs het Wereldtijdpad (zie startbanier en tafelpaneel).

2. Fiets richting Landal-vakantiepark.

3. (L) Ingang vakantiepark. Rijd bij jaarpaal 854 het terrein op.

4. Na parkwinkel en restaurant (R)

5. Bij jaarpaal 866 (L)

Informatiepaneel 'Riddercultuur' (naast jaarpaal 868)

- Ontdek hoe je ridder werd.
- Waarom probeerde Karel de Grote de uitvinding van de maliënkolder tegen te houden?

Maliënkolder

6. Bij jaarpaal 870 (R)

De witte pijlen op de jaarpalen volgen.

7. Bij bord 'Plattelandsgolf' links aanhouden (over grasveld)

Eeuwpaal 900

- Op deze eeuwpaal kun je lezen hoe ooit de opwekkende werking van koffie werd ontdekt.
- Een waar verhaal? Wat denk je?

8. Verlaat het Landalpark (R): Geskesdijk (910-929)

De **Geskesdijk** dankt zijn naam aan Jan van Gescher, begin 17^e eeuw burgemeester van Deventer. Hij bezat grond in deze omgeving en liet een deel van deze dijk aanleggen.

Informatiepaneel 'Migratie' (naast jaarpal 925)

- Ontdek hoe in de loop van de tijd het woord 'migrant' telkens een andere betekenis kreeg.
- Ook veel Nederlanders waren 'economische vluchtelingen' op zoek naar geluk.

9. Borkeldsweg (930-955)

10. Borkeld (956-979)

Borkeld is een samentrekking van bork en veld. Bork is een oud woord voor berk. Borkeld betekent dus berkenveld.

Informatiepaneel 'Islam' (naast jaarpal 976)

- Welke Nederlandse woorden komen oorspronkelijk uit het Arabisch?
- In de Middeleeuwen stonden Arabische doctoren heel goed bekend.

11. Brilsteeg (980-1000)

De **Brilsteeg** is genoemd naar boerderijtje De Bril.

Millenniumpaal 1000

- Nu wonen er meer dan 7 miljard mensen op aarde. Hoeveel waren dat er 1000 jaar geleden?
- Ontdek waarom deze millenniumwisseling niet overal in hetzelfde jaar plaats vond?
- Waarom rezen rond het jaar 1000 de kerken als paddenstoelen uit de grond?
- Zie waarom Columbus niet de eerste Europeaan was, die Amerika ontdekte!

QR-code jaarpaal 1000-N

- Scan de code en ontdek hoe Tiel er rond het jaar 1000 uitzag.

QR-code jaarpaal 1000-W

- !000 jaar geleden bouwden de Maya's in Midden-Amerika pyramides en stadions. In Europa was daar toen niets over bekend. Columbus was nog niet geboren!

12. Einde weg (L): Postweg (1001-1004)

Langs de **Postweg** reden vroeger de postkoetsen van Deventer naar Oldenzaal.

QR-code jaarpaal 1003-W

- Engels filmpje over Leif Ericsson, de Viking die 500 jaar voor Columbus Amerika ontdekte.

13. Op viersprong (R): De Oplegger (1005-1019)

Een **oplegger** is een smalle, lange spa waarmee je horizontaal turven kunt uitsteken.

14. Op viersprong schuin (R): Meutgeertsweg (1020-1089) (onverhard pad)

Deze weg is genoemd naar boerderij **Meutgeert**.

15. Bij jaarpaal 1037 (L)

QR-code jaarpaal 1040

- Voor wie wil weten hoe Amsterdam in de loop van de eeuwen gegroeid is!

Infopaneel 'Onderwijs in de Middeleeuwen' (naast jaarpaal 1052)

- 'Onder de plak bij de herbergier'... Hoezo?

QR-code jaarpaal 1087 (Italiaans muziekfilmje)

- Waar is Sint-Nicolaas begraven? Niet in Spanje, maar waar dan wel? (zie ook de tekst op de kubus)

16. Vianenweg (1090-1130)

Ommetje Emailmuseum

- Bij jaarpaal 1130 (R): Pannenweg.
- Na 50 m (L) naar bungalowpark De Lindenberg.
- In het hoofdgebouw is behalve een **restaurant** ook een emailmuseum gevestigd met een uitgebreide collectie geëmailleerde gebruiksvoorwerpen, reclameborden en oude bromfietsen.

**17. Op viersprong rechtdoor:
Vianenweg (1131-1147)**
(onverharde weg)

**18. Einde weg (L):
Markeloseweg (1148-1151)**

**19. Bij jaarpaal 1151 (R):
Markeloseweg oversteken**

20. (L) Markeloseweg (1152-1156)

21. Kwintenweg (1157-1177)

QR-code jaarpaal 1158

- Wat deden middeleeuwers zoal voor de kost?.

**22. Op viersprong (R):
Sprenge weg (1178-1208)**
(onverharde weg)

Sprenge zijn bronnen waar water uit de grond borrelt. In de buurt van deze weg, maar ook op andere plaatsen in de omgeving van de Holterberg tref je sprenge aan.

QR-code jaarpaal 1205

- Tafelmanieren bij een Middeleeuws banket!

Bij jaarpaal 1208: picknickplaats met prachtig uitzicht over de **Lokerenk**. (Een enk of es is een hoog gelegen akker.)

23.(L) Stitteliersweg (1209-1219)
(fietspad)

24.Einde fietspad (R):
Julekesweg (1220-1242)

Genoemd naar boerderij **Juleke**. Op het erf van de boerderij is een zeer diepe, met de hand gegraven put.

QR-code jaarpaal 1227

- Hoe ging het er aan toe bij een riddertoernooi?

25.Einde pad (L):
Beusebergerweg (1243-1253)

Genoemd naar de naastbij gelegen **Beuseberg**. De top van de heuvel ligt op ongeveer 34 meter boven NAP. De heuvel is een voortzetting van de **Lokerenk**. Op de flanken van de heuvel ligt de buurtschap Beuseberg. Ieder jaar op eerste Paasdag wordt er volgens eeuwenoud gebruik een paasvuur ('poasboake') ontstoken.

Tip

Aan jaarpaal 1243 is een bijzonder bordje bevestigd.

Restant van de landweer bij Holten

Landweerd

De naam verwijst waarschijnlijk naar de landweer tussen Holten en Deventer: een kilometerslange verdedigingslinies die werd opgeworpen tegen de invallen van de hertog van Gelre in de 14^e en 15^e eeuw.

Een landweer bestaat uit een wal van aarde of zand met aan weerszijden grachten of greppels en vaak ook struikelgaten. De wal was beplant met dicht struikgewas. Meidoorns, egelantieren en sleedoorn hadden de voorkeur, omdat die rijk aan stekels zijn.

De landweer had enkele doorgangen die in tijden van dreiging bewaakt werden.

Ook het voormalige kasteel **De Waerdenborch** bij Holten speelde een rol bij de verdediging van het gebied.

Kasteel De Waerdenborch, Holten

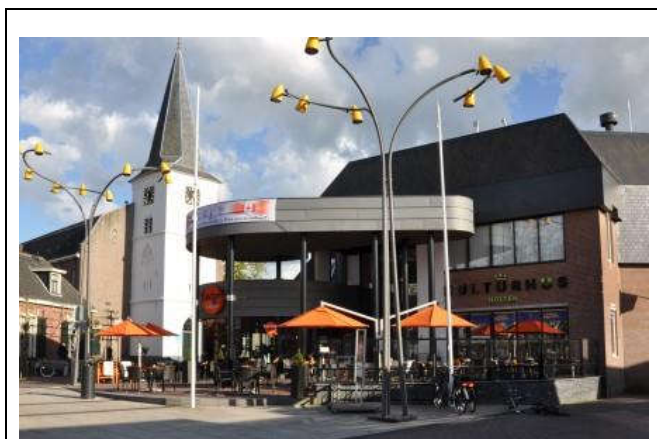

30. Einde weg (R): Larenseweg

**31. Op rotonde (R): Beusebergerweg
Vanaf hier naar fietsknooppunt 71**

32. Beusebergerweg gaat over in fietspad.

33. Holten centrum: Smidsbelt (plein)

Hartje Holten

- Rond de Smidsbelt in het centrum van het dorp vind je gezellige terrassen, de oudheidkamer en - in het Kulturhus - de Collectie Nagelhout.

Museum Oudheidkamer Hoolt'n

- Dorpsstraat 25-27, 7451 BR Holten, 0548-361 429.
- Naast de vaste collectie over het verleden van Holten en de Holtenaren ook wisselende exposities.
- Open: van april t/m oktober op di t/m za van 13.30-16.00 uur en van november t/m maart op vr en za van 13.30-16.00 uur.

Collectie Nagelhout

- Kunstcollectie in Kulturhus Holten, Smidsbelt 6, 7451 BL Holten.
- De collectie draagt de naam van verzamelaar en schenker J.P.Nagelhout (1901-1975), huisarts in Holten.
- Open van ma t/m vr van 11.00-17.00 uur en op za van 11.00-15.00 uur.

Sculpturen Wereldtijdpad

- Sinds 2010 ontwerpt telkens een andere, jonge kunstenaar de jaarpaal van het achterliggende jaar.
- Het resultaat: een rij sculpturen in het centrum van Holten (langs het Zwartepad).
- Het pad dankt zijn naam aan het feit dat het vroeger werd onderhouden met de zwarte as uit de ovens van een zuivelfabriek en een bakkerij.

34. Langs station naar fietsknooppunt 71

35. (L) over spoorwegovergang: naar fietsknooppunt 69.

Links van de weg:

- Uitzichtpunt Holterenk.
- Richting station: Millenniumpaal 2000.

Informatiepaneel 'Emancipatie' (naast jaarpaal 1976)

- Raad eens wanneer ons land voor het eerst een gekleurde burgemeester kreeg.
- Waarom is 1956 een belangrijk jaar voor de kleurlingen in de VS?

36. Naar fietsknooppunt 70 (R): Enkweg

Links van de weg:

- Uitkijkpunt Holterenk.
- Horeca: restaurant Hoog-Holten.

Ommetje Canadese Begraafplaats/Holterberg

- 750 m vanaf fietsknooppunt 69: (L) Eekhoornweg.
- Volg de borden Canadese Begraafplaats, Eekhoornweg 10, 7451 HR Holten, 0548-789 161.
- Openingstijden begraafplaats en informatiecentrum: in de zomertijd de hele week van 10.00-17.00 uur; in de wintertijd op wo t/m zo van 11.00-16.00 uur.
- De Canadian War Cemetery is een stukje Canadees grondgebied op de Holterberg. Er liggen honderden Canadese militairen begraven. Ze lieten in de nadagen van WO-II het leven bij de bevrijding van Oost-Nederland. Ook 36 Britten, 2 Australiërs en een Belg hebben er hun laatste rustplaats gevonden.

Natuurmuseum Holterberg: diorama dassenburcht

Natuurdiorama Holterberg

- Vanaf begraafplaats 1^e weg (R): Wullenbergweg.
- Natuurdiorama: Holterbergweg 12, 7451 JL Holten, 0548-361 979.
- Levensgrote diorama's geven je het gevoel midden in de natuur te staan.
- Voor kinderen: speurtochten en het Bos van Daantje Das.
- Open van 1/4 tot 1/11 op ma-za 10.00-17.00 uur en op zo van 11.00-17.00 uur. Van 1/11 tot 1/4 op wo t/m zo van 11.00-17.00 uur.

Midgetgolf en klootschieten op de Holterberg

- Holterbergweg 11a, 7451 JL Holten, 0548-366 220.

37. Op fietsknooppunt 70 (R) naar fietsknooppunt 72

38. Op fietsknooppunt 72 (R): Velddijk

39. Einde weg (R): Landuwerweg

40. Einde weg: einde van deze 'Tour de l'histoire'

Brasserie

- Op het terrein van vakantiepark Landal Twenhaarsveld (Landuwerweg 17, 7451 SP Holten) vind je naast de receptie een gezellig restaurant met de naam Timber's Brasserie.
- Open: dagelijks van 10.00-22.00 uur (keuken tot 21.00 uur).
- Reserveren: 0548-364 675.

Het Wereldtijdpad wordt in stand gehouden door een team van vrijwilligers.

Je kunt hen steunen bij het onderhoud door voor € 5 donateur te worden op www.wereldtijdpad.nl (pagina: Donateurs).

Maar ook een eenmalige donatie op bankrekening NL58 INGB 0671 8797 58 wordt bijzonder op prijs gesteld.

Colofon

© 2017 Stichting Wereldtijdpad

Samenstelling: Floor Looy
Projectmanagement: IKOconsult, Almelo

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten van derden zo goed mogelijk te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich tot de uitgever wenden.
Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden vervoelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.
De Stichting Wereldtijdpad aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid voor schade als gevolg van niet of onjuiste vermelding van gegevens in deze uitgave. U kunt eventuele opmerkingen schriftelijk of per mail doorgeven aan de stichting.